

Sygn. akt I S 12/14

POSTANOWIENIE

Dnia 31 stycznia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSA Małgorzata Wolczańska

Sędziowie SA Elżbieta Karpeta (spr)

SA Anna Bohdziewicz

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2014 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi G. P., S. K. i K. K. na naruszenie prawa do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym w B. pod sygn. akt II Ns 260/13, oraz przed Sądem Okręgowym w B., sygn. akt II Cz 83/92, II Cz 161/93, II Cz 368/95, II Cz 27/08, II Cz 909/13

z wniosku K. W.

z udziałem H. N., K. R., A. B., W. K., A. K. vel K., K. K. (1) vel K., M. K. vel K., K. K., S. K., M. M., G. P., D. K. i E. K.

o uregulowanie własności gospodarstwa rolnego

postanawia :

1) stwierdzić, że w postępowaniu przed Sądem Rejonowym w B. w sprawie o sygnaturze akt II Ns 260/13 nastąpiła przewlekłość postępowania;

2) przyznać od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w B. na rzecz

-.

- G. P. kwotę 10 000 (dziesięć tysięcy) złotych
- S. K. kwotę 10 000 (dziesięć tysięcy) złotych
- K. K. kwotę 10 000 (dziesięć tysięcy) złotych

2) oddalić żądania zawarte w skardze w pozostałym zakresie.

Sygn. akt I S 12/14

UZASADNIENIE

Skarżący G. P., S. K. i K. K. wnieśli o stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie prowadzonej przez Sąd Rejonowy w B. z wniosku K. W., która pierwotnie zarejestrowana została pod sygn. akt II Ns 980/91, zaś obecnie toczy się pod sygn. akt II Ns 260/13 o uregulowanie własności gospodarstwa rolnego, a także w postępowaniach, zainicjowanych na skutek złożonych w wyżej opisanej sprawie środków odwoławczych, prowadzonych przez Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej, i przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz każdego z nich kwot po 20 000 zł za

przewlekłość postępowania toczącego się przed Sądem Rejonowym oraz kwot po 20 000 zł za przewlekłość postępowań prowadzonych przez Sąd Okręgowy.

Zarówno Wiceprezes Sądu Okręgowego w piśmie procesowym z dnia 16 grudnia 2013 r., jaki i Wiceprezes Sądu Rejonowego pismem z dnia 18 grudnia 2013 r., które wniesione zostały w sprawie o sygn. akt I S 140/13, domagali się oddalenia tej skargi.

Sąd Apelacyjny ustalił co następuje:

W dniu 8 sierpnia 1991 r. do Sądu Rejonowego w B. wpłynął, przekazany przez organ administracyjny, wniosek F. W. i K. W. o uregulowanie własności nieruchomości rolnej (k. – 2), który został zarejestrowany pod sygn. akt II Ns 980/91. Zarządzeniem z dnia 8 sierpnia 1991 r. wyznaczono termin rozprawy na dzień 25 września 1991 r. (k. – 235). Podczas tej rozprawy wydano postanowienie o oddaleniu wniosku o przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi Wojewódzkiemu w B. (k. – 248).

Część spośród uczestników postępowania, w tym skarżący, wniesli o wyłączenie sędziego A. G. od rozpoznania sprawy (k. – 251 v.; k. – 282 v.). Na skutek tych wniosków, które wpłynęły do Sądu Rejonowego w dniu 30 września 1991 r., objęty wnioskiem sędziego A. G. złożył w dniu 15 października 1991 r. oświadczenie (k. 341). Postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 21 listopada 1991 r. wniosek ten został oddalony (k. – 348), zaś złożone między innymi przez skarżących zażalenie z dnia 17 grudnia 1991 r. (k. – 437 v.) na to orzeczenie, które przekazano do Sądu Wojewódzkiego w dniu 11 marca 1992 r. (k. – 506), zostało oddalone na mocy postanowienia Sądu Wojewódzkiego z dnia 30 marca 1992 r., sygn. akt II Cz 83/92 (k. – 508). W dniu 29 kwietnia 1992 r. akta wpłynęły do Sądu Rejonowego (k. – 513).

Zarządzeniem z dnia 18 maja 1992 r. wyznaczono termin kolejnej rozprawy na dzień 15 czerwca 1992 r. (k. – 532). Rozprawa ta została odroczone z uwagi na usprawiedliwione niestawiennictwo wnioskodawcy (k. – 565). Postanowieniem z dnia 16 czerwca 1992 r. Sąd Rejonowy oddalił wniosek, który wniesiony został między innymi przez K. K. i S. K. z dnia 15 czerwca 1992 r. o sprostowanie protokołu wyżej opisanej rozprawy (k. – 567). Odwołanie z dnia 13 lipca 1992 r. od tego orzeczenia zostało oddalone postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 29 lipca 1992 r. (k. – 588).

Pismem z dnia 30 października 1992 r. Prezes Sądu Apelacyjnego w Katowicach odniósł się do skargi uczestników, w tym skarżących, z dnia 18 października 1992 r. (k. – 632).

W dniu 12 listopada 1992 r. wyznaczono rozprawę na dzień 1 grudnia 1992 r. (k. – 661), na której kolejny termin rozprawy ustalono na dzień 12 stycznia 1993 r. (k. – 679). Na następnej rozprawie w dniu 23 lutego 1993 r. (k. – 751) wydano postanowienie o zawieszeniu postępowania do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy o sygn. akt I Ns 821/89, prowadzonej przez Sąd Rejonowy w O., w przedmiocie zmiany postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po zmarłej K. M. (k. – 753). Uzasadnienie tego orzeczenia zostało sporządzone w dniu 2 marca 2013 r. (k. – 767 v.) na skutek wniosków z dnia 24 lutego 1993 r. i 1 marca 1993 r. (k. – 765, k. – 766). Zażalenie na to postanowienie (k. – 779) z dnia 22 marca 1993 r., które przekazano w dniu 28 maja 1993 r. do Sądu Okręgowego (k. – 810), po uprzednim uzupełnieniu braków formalnych tego środka odwoławczego w dniu 2 kwietnia 1993 r. (k. – 796), zostało oddalone przez Sąd Wojewódzki w dniu 24 czerwca 1993 r., sygn. akt II Cz 161/93 (k. – 830). Akta sprawy zostały zwrócone do Sądu Rejonowego w dniu 8 lipca 1993 r. (k. – 840).

Postanowieniem z dnia 25 lipca 1995 r. Sąd Rejonowy odmówił podjęcia zawieszonych postanowienia (k. – 923). Akta sprawy wraz z zażaleniem na to orzeczenie wpłynęły do Sądu Wojewódzkiego w dniu 24 października 1995 r. (k. – 952), który to Sąd postanowieniem z dnia 15 grudnia 1995 r., sygn. akt II Cz 368/95, ten środek odwoławczy oddalił (k. – 954). Akta zwrócono Sądowi Rejonowemu w dniu 20 grudnia 1995 r. (k. – 961).

W okresie 1997 r. do 2007 r. uczestnik postępowania S. K. składał liczne, obszernie, pisma procesowe obejmujące w głównej mierze wnioski o wykładnię, sprostowanie oraz sporządzenie uzasadnienia zapadłych w sprawie postanowień, wnosił także zażalenia.

Na mocy orzeczenia z dnia 10 września 2007 r. Sąd Rejonowy oddalił wnioski uczestnika S. K. z dnia 27 czerwca 2007 r. o sprostowanie postanowień tego Sądu z dnia 29 lipca 1992 r. oraz z dnia 23 lutego 1993 r., a także odmówił Z. P. dopuszczenia do udziału w postępowaniu (k. – 3063).

Zażalenie na to postanowienie zostało wniesione w dniu 21 września 2007 r. przez uczestników S. K. (k. – 3076) oraz G. P. oraz Z. P. (k. – 3112). Na skutek wezwań z dnia 8 października 2007 r., braki formalne tych środków odwoławczych zostały uzupełnione pismami procesowymi, które wpłynęły do Sądu Rejonowego w dniu 22 października 2007 r. (k. – 3158) oraz w dniu 30 października 2007 r. (k. – 3110). Wskazane zażalenia następnie przekazane zostały do Sądu Okręgowego w dniu 16 stycznia 2008 r. (k. – 3420), który postanowieniem z dnia 6 lutego 2008 r., sygn. akt II Cz 27/08, między innymi uchylił punkt 2. zaskarżonego postanowienia dotyczący odmowy dopuszczenia Z. P. do udziału w sprawie (k. – 3428). Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 8 kwietnia 2008 r. (k. – 3496) oddalił wniosek G. i Z. P. z dnia 17 marca 2008 r. o sprostowanie wyżej wskazanego orzeczenia tego Sądu (k. – 3447). Akta sprawy zwrócone zostały Sądowi Rejonowemu w dniu 19 maja 2008 r. (k. – 3516).

W okresie od 2008 r. do 2011 r. S. K., G. P. oraz Z. P. składali wiele pism procesowych stanowiących wnioski o sprostowanie, uzupełnienie, uzasadnienie zapadłych w sprawie postanowień. Wnioski te były przez Sąd Okręgowy oddalane bądź odrzucane.

W dniu 30 listopada 2011 r. do Sądu Rejonowego wpłynął wniosek G. P. oraz Z. P. o umorzenie tego postępowania z uwagi na zgon wnioskodawcy F. W. (k. – 3907). Zarządzeniem z dnia 2 grudnia 2011 r. zwrócono się do Urzędu Stanu Cywilnego w C. o przesłanie odpisu aktu zgonu wyżej opisanego wnioskodawcy (k. – 3902). W dniu 9 stycznia 2012 r. zobowiązano wnioskodawczynię K. W. do wskazania, czy popiera złożony w niniejszej sprawie wniosek, jak również zwrócono się do Sądu Rejonowego w C. o udzielenie informacji, czy toczyło się postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłym wnioskodawcy (k. – 3909-3911). Złożone w odpowiedzi na to zarządzenie pisma sporządzone przez wnioskodawczynię (k.-3916-3918) oraz pracownika Sądu Rejonowego w C. (k. – 3922), wpłynęły do Sądu Rejonowego odpowiednio w dniu 2 lutego 2012 r. oraz 3 lutego 2013 r. Z kolei w dniu 29 lutego 2012 r. zwrócono się do Sądu Rejonowego w O. o wskazanie, czy zakończone zostało postępowanie o stwierdzenia nabycia spadku (k. – 3957). W dniu 30 marca 2012 r. do Sądu Rejonowego wpłynęło pismo, z którego wynika, że toczące się przed Sądem Rejonowym w O. postępowanie zostało umorzone w dniu 6 marca 2003 r., zaś akta sprawy przesłano do Sądu Okręgowego w K. (k. – 3993). W dniu 8 października 2012 r. Sąd Rejonowy skierował do Sądu Okręgowego w K. pisma o udzielenie informacji, czy przed tym Sądem zakończyła się sprawa wywołana wniesieniem zażalenia na postanowienie Sądu Rejonowego w O. (k. – 4037). Wskutek uzyskania pisma z Sądu Okręgowego w K. w dniu 31 października 2012 r (k. – 4233), Sąd Rejonowy w dniu 2 listopada 2012 r. zwrócił się do Sądu Rejonowego w O. o przesłanie prawomocnego odpisu postanowienia w wyżej opisanej sprawie (k. – 4232). Odpowiedź na to pismo wraz ze wspomnianym prawomocnym odpisem orzeczenia, wpłynęła do Sądu Rejonowego w dniu 23 stycznia 2013 r. (k. – 4303).

W międzyczasie na mocy zarządzenia z dnia 28 września 2012 r. doręczono Z. P. odpis postanowienia z dnia 23 lutego 1993 r. o zawieszeniu postępowania wraz z pouczeniem o przysługującym zażaleniu (k. – 4032). W dniu 29 października 2012 r. do Sądu Rejonowego wpłynęło zażalenie na orzeczenie tego Sądu z dnia 23 lutego 1993 r. (k. – 4101). W dniu 29 października 2012 r. zobowiązano Z. P. do uzupełnienia braków formalnych tego środka odwoławczego, a także wyjaśnienie, czy zażalenie składają również G. P. oraz S. K. (k. – 4100). Postanowieniem z dnia 30 listopada 2012 r. Sąd Rejonowy odrzucił zażalenia G. P. oraz S. K. (k. – 4258). Zażalenie na to orzeczenie wpłynęło do Sądu Rejonowego w dniu 27 grudnia 2012 r. (k. – 4278).

Na mocy postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 4 lutego 2013 r., sygn. akt II Ns 260/13) między innymi podjęto zawieszono postępowanie, uchyłono wspomniane postanowienie tego Sądu z dnia 30 listopada 2012 r. o odrzuceniu zażaleń, dopuszczono dowód z opinii biegłego geodety, a także wyznaczono termin rozprawy na dzień 19 kwietnia 2013 r. (k. – 4320).

Uczestnicy Z. P., G. P. oraz S. K. w dniu 4 marca 2013 r. wnieśli na to postanowienie zażalenie (k. – 4426). W tym samym dniu do akt sprawy wpłynęła opinia biegłego (k. – 4456). W dniu 17 kwietnia 2013 r. uczestnicy S. K., G. P. oraz Z. P. wnieśli o wyłączenie sędziego K. P. od rozpoznania sprawy (k. – 5085). Na rozprawie w dniu 19 kwietnia 2013 r. Sąd Rejonowy postanowił wstrzymać czynności do czasu rozpoznania tego wniosku (k. – 5092). Wskazany wniosek o wyłączenie sędziego, na mocy postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 17 maja 2013 r., został oddalony (k. – 5104).

Orzeczeniem z dnia 22 kwietnia 2013 r. referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym wydał postanowienie o przyznaniu biegłemu wynagrodzenia (k. – 5094). W dniu 6 maja 2013 r. do Sądu Rejonowego wpłynęło zażalenie uczestników Z. P. G. P. oraz S. K. na to orzeczenie (k. – 5352) Postanowieniem z dnia 26 sierpnia 2013 r. Sąd Rejonowy w B. utrzymał w mocy kwestionowane orzeczenie referendarza sądowego (k. – 5537). Na to rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w dniu 11 września wpłynęło zażalenie uczestnika S. K. z dnia 11 września 2013 r. (k. – 5571), uczestników Z. i G. P. z dnia 18 września 2013 r. (k. – 5588). Sąd Okręgowy w dniu 6 listopada 2013 r. poinformował uczestników, że zażalenie na postanowienie o utrzymaniu w mocy orzeczenie referendarza sądowego, nie przysługuje (k. – 5752).

Postanowieniem z dnia 26 sierpnia 2013 r. Sąd Rejonowy odmówił również dalszego udziału w sprawie Z. P. (k. – 5538). Zażalenie na to postanowienie złożyli uczestnicy K. K. (k. – 5545), S. K. (k. – 5572), Z. i G. P. (k. – (...)).

Na mocy orzeczenia z dnia 10 września 2013 r. Sąd Rejonowy oddalił wniosek uczestnika K. K. z dnia 9 września 2013 r. o zawieszenie postępowania, wezwał także do udziału w sprawie spadkobierców zmarłych J. i S. B.: H. N. oraz K. R. (k. – 5553). Uczestnik S. K. pismem z dnia 23 września 2013 r. złożył wniosek o uzasadnienie tego postanowienia (k. – 5599). Z tożsamym wnioskiem w dniu 2 października 2013 r. wystąpili uczestnicy G. P. oraz Z. P. (k. – 5632-5633). Sąd Okręgowy pismem z dnia 6 listopada 2013 r. poinformował uczestników, że na postanowienie o odmowie zawieszenia postępowania nie przysługuje zażalenie, wobec czego wniosek o uzasadnienie tego orzeczenia jest bezzasadny (k. – 5752).

W dniu 19 września 2013 r. wpłynęło pismo Z. P. stanowiące wniosek o udzielenie informacji, czy nadano bieg złożonemu przez niego zażaleniu z dnia 29 października 2012 r. na postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 23 lutego 1993 r. (k. – 5560). W odpowiedzi na to pismo Sąd Okręgowy w dniu 6 listopada 2013 r. poinformował uczestnika Z. P., że zażalenie, wobec podjęcia postępowania w niniejszej sprawie, stało się bezprzedmiotowe (k. – 5752).

Pismem z dnia 23 września 2013 r. uczestnik S. K. wniósł o zawieszenie postępowania z uwagi na śmierć uczestnika Z. K. (k. – 5600). Na podstawie zarządzenia z dnia 1 października 2013 r. Sąd Okręgowy zwrócił się do Urzędu Stanu Cywilnego w W. o nadesłanie odpisu aktu zgonu zmarłego Z. K., a także skierowano pismo do Sądu Rejonowego w W. w celu ewentualnego wskazania następców prawnych tego zmarłego (k. – 5629). Odpis aktu zgonu wpłynął do Sadu Okręgowego w dniu 10 października 2013 (k. – 5737).

Zarządzeniem z dnia 4 listopada 2013 r. wezwano uczestników G. P., Z. P. oraz S. K. o wskazanie, czy dysponują wiedzą w o następcach prawnych zmarłego Z. K. (k. – 5750).

Zarządzeniem z dnia 6 listopada 2013 r. ustanowiono kuratora do zastępowania reprezentowania praw nieznanymi z miejsca pobytu uczestników postępowania E. K. oraz D. K. w osobie J. K. (k. – 5754). Pismem, które wpłynęło do Sądu Rejonowego w dniu 25 listopada 2013 r. uczestnicy G. P., Z. P. oraz S. K. wnieśli o uchylenie tego zarządzenia (k. – 5763-5765).

Na mocy zarządzenia z dnia 4 listopada 2013 r. doręczono wnioskodawczyni oraz uczestnikom zażalenie S. K. na postanowienie w przedmiocie odmowy dalszego udziału w sprawie Z. P. (k. – 5753). W dniu 16 grudnia 2013 r. do Sądu Okręgowego przesłano zażalenia S. K., K. K., G. P. oraz Z. P. na postanowienie z dnia 26 sierpnia 2013r. o odmowie dalszego udziału w sprawie Z. P. (k. – 6032). Postanowieniem z dnia 19 grudnia 2013 r., II Cz 909/13, Sąd Okręgowy wskazane środki odwoławcze oddalił (k. – 6033).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Skarga była częściowo uzasadniona.

W celu stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, sąd rozpoznający skargę na przewlekłość (art. 4 ustawy) powinien w szczególności ustalić terminowość i prawidłowość podjętych czynności w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty, uwzględniając jej charakter, stopień faktycznej i prawnej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ustawy).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, opisane wyżej czynności podjęte przez sądy rejonowy i okręgowy w B. wskazują, że skarga w zakresie, w jakim zarzuca przewlekłość w postępowaniu przed Sądem Rejonowym w B. jest częściowo uzasadniona. Stosownie do art. 2 ustawy, strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez uzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Z dokonanej analizy akt sprawy II Ns 260/13 wynika, że postępowanie toczące się wówczas pod sygnaturą II Ns 980/91 zostało w 1993r. zawieszona na czas trwania postępowania w przedmiocie zmiany postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, toczącego się przed Sądem Rejonowym w O. pod sygnaturą akt I Ns 821/89. To postępowanie było zawieszona od 1991r. i w 1997r. odmówiono podjęcia postępowania z uwagi na niewykonanie zarządzeń i niemożność nadania sprawie dalszego biegu. Ponieważ – jak wynika z uzasadnienia postanowienia Sądu Rejonowego w O. z dnia 6 marca 2003r. (I Ns 821/89 k- 4304, tom XXI akt II Ns 260/13) – w okresie trzech lat od odmowy podjęcia zawieszona postępowania nie wnoszono o jego podjęcie, postanowieniem z 6 marca 2003r. umorzono to postępowanie. Postanowienie o umorzeniu postępowania uprawomocniło się z dniem 29 grudnia 2006r. Sąd Rejonowy w B. o umorzeniu postępowania w sprawie Sądu Rejonowego wO. dowiedział się dopiero w styczniu 2013r., w związku z czym uznać należało, że wcześniej nie monitorował należyście postępowania w sprawie I Ns 821/89, z uwagi na które zawiesił własne postępowanie. Z tych przyczyn uznać należało, że w okresie od marca 2003r., kiedy zapadło postanowienie o umorzeniu postępowania w sprawie I Ns 821/89 do lutego 2012r., kiedy zwrócono się z pytaniem o stan sprawy Sądu Rejonowego w O., nastąpiła nieuzasadniona zwłoka w rozpoznaniu sprawy.

Nie były natomiast uzasadnione zarzuty skarżących dotyczące przewlekłości postępowania przed Sądem Okręgowym w Bielsku – Białej. Czynności sądowe podejmowane w związku ze składaniem i rozpoznaniem zażaleń w sprawach wymienionych w skardze przebiegały bowiem terminowo i sprawnie. Niedopuszczalne natomiast jest kontrolowanie poprawności orzeczeń wydawanych przez sądy obu instancji w ramach rozpoznawania skargi na przewlekłość postępowania, czego głównie domagają się skarżący. Dlatego dalej idące żądania skarżących jako niezasadne podlegały oddaleniu na podstawie art. 12 ust.1 ustawy.

Wobec stwierdzonej przewlekłości przed Sądem Rejonowym wB. i przy uwzględnieniu, że trwała ona kilka lat, Sąd Apelacyjny uznał, że zaistniały okoliczności uzasadniające przyznanie z tego tytułu od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w B. na rzecz skarżących odpowiedniej sumy pieniężnej.

Uwzględniając także znaczące przyczynienie się skarżących do zaistnienia przewlekłości, spowodowane ich postawą polegającą na zaskarżaniu wszelkich czynności sądowych, także kilkakrotnie w oparciu o tę samą argumentację, która nie zyskała aprobaty w drugiej instancji, uznał Sąd Apelacyjny, że odpowiednią w stosunku do nich rekompensatą są kwoty po 10 000 złotych dla każdego z nich.

Z tych przyczyn Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.